

01

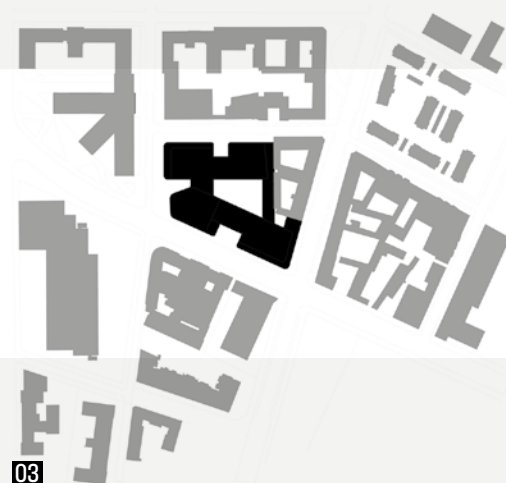
ÁT CSAPÁSOK

PILLAR IRODAHÁZ | BUDAPEST

Hans-Georg Gadamer szerint a megértés egy szempillantás alatt bekövetkező mozzanata ahhoz hasonlatos, mint amikor egy lehűtött folyadék hirtelen megfagy. Arisztotelészre hivatkozva átcsapásnak nevezi ezt a jelenséget, mert minden megértést az átcsapás hirtelensége jellemez. [1] Látásunk jól ismeri ezt a másodpercet, de ez történik akkor is, ha felfogjuk egy szöveg értelmét. Ahogy az írott szöveg számára lényegi kérdés a szóbeli megjelenés, a nyelvi artikuláció, úgy az egymást keresztező utcák és az egymásnak feszülő házak tömegén túl, a telekhatárok láthatatlan kontúrjaiból

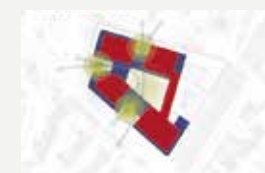
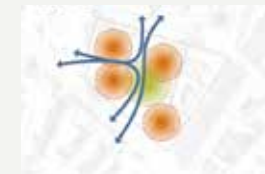
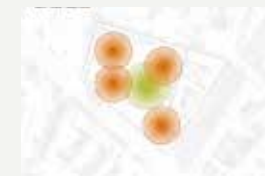
02

03

04

- 01 A Pillar agorája az oszlopokra emelt épülettömegek körül
- 02 A finom lekerekítésekkel megformált épülettest a visszahúzott főbejárattal
- 03 Helyszínrajz
- 04 A Dózsa György út madártávlatból, és a színpelületé sűrűsödő homlokzati lamellák

ÉPÍTÉS | ARCHITECT
Zoboki Gábor, Csiszér András, Oláh Éva

FOTÓ | PHOTO
Dömölky Dániel

SZERZŐ | AUTHOR
Bakucz András

kibontakozó városszövetet is olvasni és „meghallani kell”. Átcsapás: felfedezni azt az enyhe ívet, amivel a Dózsa György út óvatosan közelít a Váci út felé, még mielőtt beletorkollik. Ennek a szinte lényegtelen mozzanatnak a felismerése adja annak a lehetőségét, hogy városképileg meghatározó elemmé váljon az ide elhelyezett Pillar Irodaház, amely megformálása okán saját környezetét közösségi térré, kisebb agorává alakítja át.

01
02
03

05

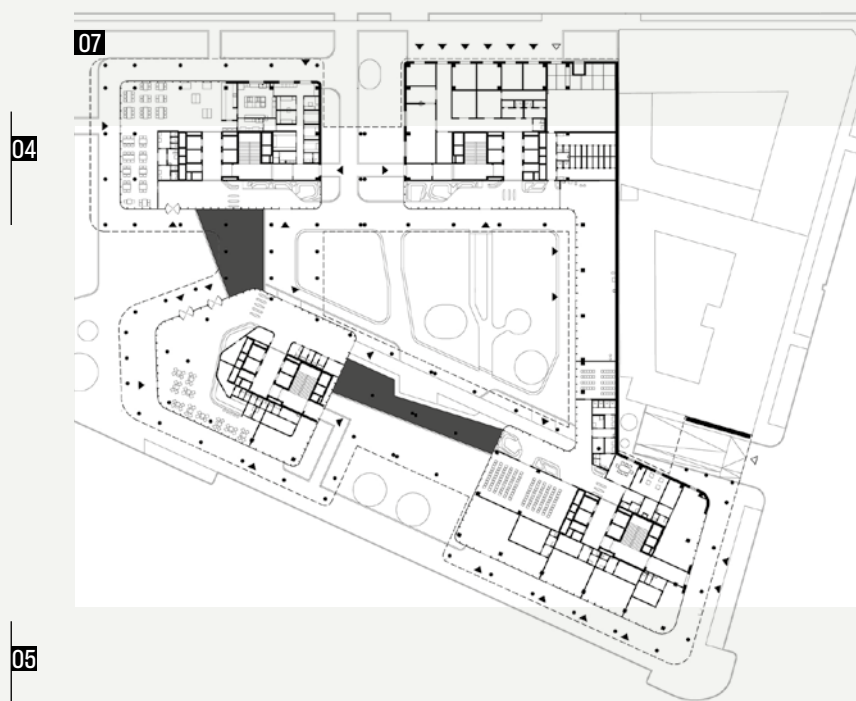
06

- 05 Feloldódás a színes alkonyati felhőkben
- 06 A tömbbelső hangulatos kertje a felnyitásokon keresztül a közterületről is láthatóvá válik
- 07 Alaprajz

„Az építési helyszín csak egy utcányira – a Dózsa György és az Angyalföldi út sarkán –, az előbb említett forgalmas útkereszteződésbe nyílként becsapódó Vision Towers tömbjei mögött található. A Váci út felől nézve az „ütközéstől” legyezőszerűen szétnyíló, három fehér épülettömeg részleges takarásából lágyan, de határozottan bontakozik ki a Pillar irodaház épülete.

„A GTC Magyarország Ingatlanfejlesztő Zrt. 29 ezer négyzetméteres irodaházára gyakorlatilag már a tervezés során előbérleti szerződést kötött az ExxonMobil, így a fejlesztés a sok különböző bérlet befogadó épület helyett vállalati székházzá alakult át. A „built-to-suit” konstrukciónak köszönhetően, a beruházás előkészítő szakaszától kezdve a speciális bérleti igényeknek megfelelően készülhettek az épület tervei. A korábban már sikeresen lebonyolított közös projektek nyomán a GTC a ZDA-Zoboki Építészirodát bízta meg a tervezéssel.

„A négy tömbből álló irodaház legmagasabb pontja a Váci út felé néz, ahonnan a finom ívekkel megformált épülettömeg szalagszerű külső felülete lépcsőzeten hol előre, hol hátra mozog, teraszokat és árkádokat képezve. A Váci út kereszteződéséből is kitűnően látható, hogy a homlokzatot az utcafronttól „cour d'honneur” jelleggel visszahúzták. Ez a gesztus a másik két homlokzaton is megismétlődik, ami tagolja a monoton térfalat. „Egy olyan épületet szerettünk volna itt elhelyezni, amely nagy mérete ellenére nem tolakodó és erőszakos, hanem barátságos és befogadó, amelyet leginkább a légyság és a melegség jellemez” – emelte ki Csizsér András, a ZDA-Zoboki Építésziroda design igazgatója az épületben tett látogatásunk során. A Kassák Lajos utca és a Botond utca sarkán megmaradt két lakóépülethez csatlakozva az épülettömeget – a telek adottságaként jelentkező hegyesszögű sarkok lekerekítésével – hullámzó kontúrral formálták meg a tervezők.

Fontos szempont volt a zárt sorú beépítés fellazítása, hogy a ház ne egy zord térfallal zárja el magát a várostól, hanem a belső és a külső környezet kapcsolatba lépjen egymással. Ennek érdekében a mozgalmas, finoman lüktető formát jól pozicionált áttörések és felhasítások jellemzik. A homlokzat visszahúzásával a járókelők a megszokottnál nagyobb területet kaptak az utcaszinten, ahol az oszlopokra emelt épülettömeg alatt végigsétálva bekerülnek a Pillar közvetlen aurájába. A tervezők több olyan eszközt alkalmaztak, melyek eredményeként az épülettömbök között elhelyezett belső udvar nem csupán egy falak által körbezárt titkos kert, nem egy zárvány, hanem gazdag érzéki élményt adó liget. Ahol az épület visszahúzódik, ott a növényzet mintegy kikúszik a közterületek felé, a felnyitások nemcsak vizuális kapcsolatot jelentenek,

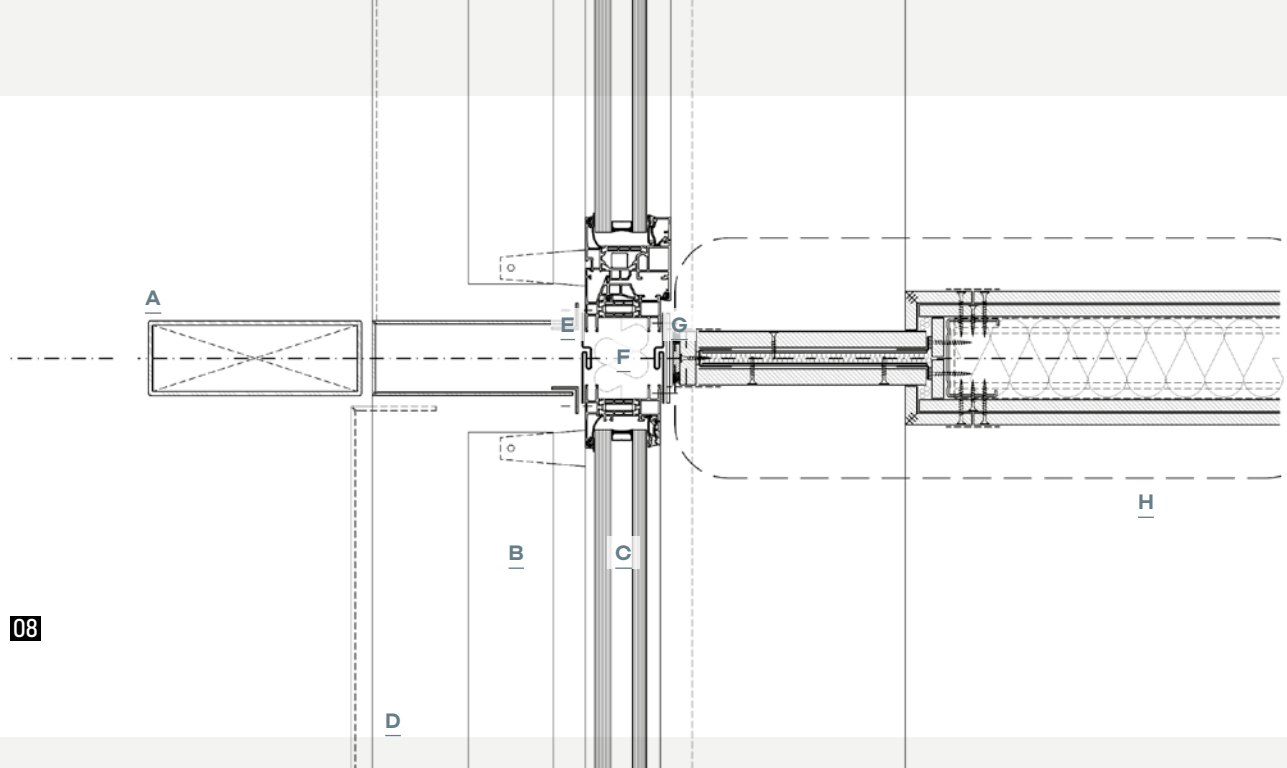
hanem a kert egy bizonyos pontig valóságosan is megközelíthető. Ez a bizonyos pont egy nagyon finom jelzésekkel meghúzott határ: halkan csobogó, tükröződő vízfelületek, melyek a határoláson túl biztosítják a belső kert kellemes mikroklimáját. Az átlátások és a felnyitások ugyanakkor nem teszik triviálisan nyílt területté ezt a belső udvart, hiszen az oszlopok, az árkádok, a hol visszatükröző, hol áttetsző üvegfalak, a fák és a bokrok különleges intimitást kölcsönöznek a kertnek. Az irodaház előtt kialakított agorára kitelepült étterem és kávézó beszélgető, pihenőidejüket töltő vendégei mellett elhaladva, a belépés után a belső kerten keresztül lehet megközelíteni a földszinten elhelyezett reprezentatív előadó- és konferenciatermeket. Itt sem szakad meg a közvetlen kapcsolat a kerttel, ami az emeleti irodák elhelyezésére is kihatott. A vertikális közlekedést ellátó liftek, lépcsőházak, valamint a kiszolgálóterületek tömbönként egy-egy belső magba szervezettek, így a homlokzati héj és a belső mag között kialakuló passzázságas irodatermek kialakítására adott lehetőséget.

„A belsőépítészeti megoldások itt a szokásostól eltérő típusú munkavégzésnek megfelelően készültek el. Az egyterű irodákat a különböző méretű és funkciójú közösségi és együttműködési terek teszik változatossá. Nem a belső tér berendezése alakul át permanensen, hanem a „folyamatos elérhetőség elve” alapján az adott munkafolyamatnak megfelelő terek állnak a dolgozók rendelkezésére. Az adott feladat típusának megfelelően egyszemélyes fókuszszobát, kétszemélyes connect szobát vagy a nagyobb létszámú egyeztetések esetén meeting szobákat lehet választani. A szobák és berendezésük előre telepített jellege ebben az esetben nem helyhez való rögzítettséget jelent. Mindezeket túl lehetőség van az ennél jóval oldottabb tárgyalásra és munkavégzésre a szellős és igényesen berendezett, egy nappali lakószoba kényelmével ellátott zónákban. Fontos színhelyei a találkozásoknak a minden szinten megtalálható közös konyhák és étkezők. Itt is

találunk olyan telepített boxokat, ahol a dolgozók egy ebéd mellett kötetlenül beszélgethetnek a közös projektekről. A beépített berendezések kialakítását, a bútorok kiválasztását, a belsőépítészeti anyaghasználatot a minőségi és természetes, valamint az újrahasznosított anyagok dominanciája jellemzi. Az egyterű irodákban ergonomikus irodai székek, állítható magasságú asztalok és kiegészítő tárolóbútorzat, a közösségi és együttműködési terekben fotelek, lobby bútorok, kárpirozott favázás székek, faasztalok és pultok találhatók, a padló- és a falfelületeken a fa, a kő, a kerámia jelenik meg, de találkozunk a nyers betonnal, valamint a fém szerkezetű, transzparens üvegválasztókkal vagy a lazább szövésű térhatároló függönyökkel.

„Az enteriőrökből elérhető teraszok jelentik a kikapcsolódás tereit, ahonnan a városra, bizonyos pontokról Budapest legfontosabb épületeire, valamint a vadvirágokkal telepített tetőteraszokra nyílik a kilátás. A tervezők nagyszerűen elrejtették az irodaház gépészeti berendezéseit, így itt nem a városi látképben már megszokott igénytelen „tetőkонтénerekkel”, cső- és antennaerdőkkel, hanem a homlokzati anyaghasználattal egynemű, hanggátló kulisszafalakkal találkozunk. Ezek mögött megtalálhatók a belső komfort és egyúttal az energiahatékonyság szempontjából is fontos klímá- és légtechnika kültéri egységei, a napelemek, illetve az egyéb gépészeti berendezések.

„Jóleső összhangot figyelhetünk meg a belső terek és a külső, homlokzati megoldások között. Nyomát sem látjuk a szindinamikai tervezés által preferált funkcionális tartalomtól levezetett és az ahhoz igazodó színhasználatnak. [2] Ez az épület nem egy agresszív hirdetőtábla, amelyet a céglogók és az arculati színek uralnak, hanem hű marad a tervezők filozófiájához, építészeti értékei okán válik márkajellé. Feltehetjük a kérdést, hogy a nagy műgonddal megformált épülettömeg, a térszervezés változatossága nem elegendő már önmagában is ahhoz, hogy létrejöjjön az építészeti tér

08

- A | Porszórt extrudált alumíniumprofil homlokzati lizéna
- B | Fémlamellás árnyékoló
- C | 70 mm beépítési mélységű, hőhidmentes alumínium nyílászáró
- D | 3 mm vastag porszórt alumíniumlemez ablakpárkányprofil a szalagablakok előtt
- E | Külső oldali lég- és vízzáró PDT EPDM membrán
- F | Teljes keresztmetszetében impregnált, homogén közetgyapot hőszigetelés
- G | Belső oldali lég- és párazáró EPDM membrán, 2 mm vastag porszórt alumínium takarólemez
- H | Válaszfal beépítési lehetőség

élménye? A Pillar esetében a tervezői válasz egyértelmű nem, ezért egyedi megjelenésű, színes homlokzatot terveztek. Ez a döntés felülírja a hilberseimeri szabályt a nagyvárosi architektúráról, miszerint „az építészetben sohasem lehet a színt önmagában alkalmazni [...]”. Az építészet színességét mindig az anyag színességén mint az anyag egyik tulajdonságán keresztül” kell meghatározni. [3] Érthető Ludwig Hilberseimer színtől való tartózkodása, hiszen az expresszionizmus külsőséges és túltengő színalkalmazásától szeretné óvni az építészeket. A szín mint az anyag tulajdonsága azonban az újkori empirizmus óta nem elsődleges létező, csupán egy ontológiailag bizonytalan státuszú entitás. [4] Aminek formája van, annak jellemzően színe is van, tehát egy dolog észlelhetőségéhez a szín lényegileg hozzátartozik. Gernot Böhme egy kék csésze példáján világítja meg azon gondolatát, hogy egy dolog nem a maga elhatárolódásában és egységében gondolható el, hanem ahogyan kilép önmagából: ezt a „dolgok extázisának” nevezi. A kék szín az a mód, ahogyan a csésze a térben jelen van, ami a jelenlétét érzékelhetővé teszi, tehát „a csésze egzisztenciájához ebben a felfogásban már hozzátartozik a kék tulajdonsága”. [5] Ezt a szerves egymásra épülést, az elválaszthatatlanságot és lényegét adó jelleget fedezhetjük fel a Pillar színes megjelenésű homlokzatánál.

—Az utcafronti felület alumíniumburkolatának és lamelláinak szisztematikus rétegzettsége a gondos aláfestéseken elhelyezett áttetsző lazúrok festői technikáját idézi. A homlokzat „alapréteget” a nyílászárók

vízszintesen osztott sávjaira függőlegesen elhelyezett, fémesen tükröződő szürke és selyemfényű, halvány rézlemez színű mezők adják. Az alaprétegen végigvonuló, vertikálisan rendezett lamellasoron három szín és árnyalataik finom modulációjával találkozunk. A homlokzat általános esetben egyértelmű felületként jelentkező határát a méretkülönbségei okán feloldja a lemezek és a lamellák reliefszerűsége, melyeknek fényes felületei miatt gazdag reflexek és színes árnyékok jelennek meg. Az okkersárga, a zöld és a kékeszöld színek nemcsak kifelé törekszenek, hanem a tükröződés miatt visszaoldódnak az alaprétegbe. A lamellák árnyékai égszínké sávokat rajzolnak a szürke fémes felületeken. A vetületi ábrázolás törvényei szerint egy épületnek négy homlokzata van, a Pillarnak azonban megszámlálhatatlan. Távolabbról szemlélve szépen kirajzolódnak a hullámzó formák, és értelmezhető a nyílászárók rendje. Bizonyos nézőpontokból a rövidülés miatt a lamellák színfelületté sűrűsödnek, ilyenkor a mozgalmas homlokzat homogén síkként kifeszül és elrejtí a lágy formát. Az épület körüli mozgással azonban egy ponton ismét feltárul számunkra a korábban látott arculat.

—Az átszapás, a megértés hirtelensége, ahogy egy pillanat alatt feltárul a lényeg. Gadamer szerint „az irodalom esetén biztosan nem így van. Itt a beszéd értelmének egésze mellett a nyelvi megjelenés egésze is fontos”. [1] A költői nyelv teszi ezt „szemléletesen jelenvalóvá”, ami a Pillar irodaház esetében egy csapásra jelen van, és nem csupán a pillanatnyiság értelmében.

09

09

GENERÁLTERVEZŐ: ZDA – ZOBOKI Építésziroda Kft. | ÉPÍTÉS MUNKATÁRSÁK: Finta Endre, Besey Judit, Arian Choroómi, Tran Van Giang (ZDA), Dobrányi Ákos, Romhányi Tamás, Kís Alexandra, Parizán Borbála, Szász Judit, Örley Gergely (Öt Elem Építésziroda Kft.) | IRODÁK BELSŐÉPÍTÉSZETE: AECOM és a DVM Group | ÉPÜLETSZERKEZETEK: Takács Balázs (FRT Raszter Építésziroda Kft.) | TARTÓSZERKEZETEK: Lengyel Tamás (NazcaA Mérnöki és Szolgáltató Iroda Kft.) | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Sor Zoltán (PhQ Épületgépészeti Mérnökiroda Kft.) | ÉPÜLETVILAMOSSÁG: Balázs Judit, Balázs Péter (Artvill Mérnöki Iroda Kft.), Labádi Mihály (GAUT Tervező Iroda) | TÁJÉPÍTÉS: Hómann János (Objekt Tájépítész Iroda Kft.) | TŰZVÉDELEM: Báder György (BNN Biztonságtechnika Kft.) | AKUSZTIKA: Borsiné Arató Éva (Arató Akusztikai Kft.), Mnyerczán György (Constans 2000 Kft.) | KÖZMŰELLÁTÁS: Gárdonyiné Kormos Mária (KÖRKÉP Kft.) | KÖZLEKEDÉS: Rhorer Ádám (Közlekedés Kft.) | LIFTTECHNOLÓGIA: Déri László | KONYHATECHNOLÓGIA: Kuruczné Szabolcs Gizella | KÖRNYEZETVÉDELEM: Kanász-Szabó Ervin | TALAAMECHANIKA: dr. Vászárhelyi Balázs | HIDROGEOLÓGIA: Lorberer Árpád Ferenc | GEODÉZIA: Fazekas Zoltán

Az okkersárga, a zöld és a kékeszöld színek nemcsak kifelé törekszenek, hanem a tükröződés miatt visszaoldódnak az alaprétegbe

- 08 Csomópont
- 09 Színes árnyékok és tükröződések játéka a relief hatású homlokzaton

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Gadamer, Hans-Georg: „Hallani – látni – olvasni” (Schein Gábor ford), *Nagyvilág*, Vol 46, No 1 (2001), pp 128-134.
- [2] Nemcsics, Antal: *Színdinamika – Színes környezet tervezése*, Akadémiai Kiadó, Budapest 2004.
- [3] Hilberseimer, Ludwig: „Nagyvárosi építészeti”, in Moravánszky Ákos – M Gyöngy Katalin (eds): *A stílus – Kritikai antológia – Építészeti elmélet a huszadik században*, Terc Kiadó, Budapest 2009, pp 167-175.
- [4] Locke, John: *Értekezés az emberi értelemről – Sapiencia Humana* (Vassányi Miklós és Csordás Dávid ford), Osiris Kiadó, Budapest 2003, pp 311-312.
- [5] Böhme, Gernot: „Az atmoszféra mint egy új esztétika alapfogalma”, in Dániel Mónika – Hlavacska András – Király Hajnal – Vincze Ferenc (eds): *Tér – Elmélet – Kultúra Interdiszciplináris térelméleti szöveggyűjtemény*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2019, pp 435-460.